

DECIZIE nr. XL(40) din 7 mai 2007 examinarea recursului în interesul legii, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 269 alin. (1) din Codul muncii în legătură cu daunele morale pretinse de salariați în cadrul litigiilor de muncă referitoare la atragerea răspunderii materiale a angajaților

EMITENT • ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - SECȚIILE UNITE -
Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 763 din 12 noiembrie 2007**

Dosar nr. 10/2007 Sub președinția domnului profesor univ. dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile [art. 25 lit. a\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit pentru a examina recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 269 alin. (1) din Codul muncii în legătură cu daunele morale pretinse de salariați în cadrul litigiilor de muncă referitoare la atragerea răspunderii materiale a angajaților. Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea dispozițiilor [art. 34 din Legea nr. 304/2004](#), republicată, fiind prezenți 90 de judecători din totalul de 116 în funcție. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Antoaneta Florea. Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, astfel cum este formulat, cerând să se decidă în sensul că, în raport cu dispozițiile art. 269 alin. (1) din Codul muncii, daunele morale nu sunt admisibile în cadrul răspunderii patrimoniale a angajatorilor, asemenea daune putând fi acordate salariaților numai în cazul în care în contractul individual de muncă sau în contractul colectiv de muncă s-au prevăzut clauze exprese în acest sens.

SECȚIILE UNITE, deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele: În practica instanțelor judecătorești, s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în legătură cu aplicarea dispozițiilor art. 269 alin. (1) din Codul muncii în soluționarea litigiilor de muncă în cadrul cărora salariații solicită să le fie acordate daune morale. Astfel, unele instanțe s-au pronunțat în sensul că acordarea de daune morale în cadrul litigiilor de muncă este admisibilă pe motiv că prevederile art. 998 și 999 din Codul civil, referitoare la răspunderea delictuală pentru prejudiciul cauzat, având caracter de lege generală în raport cu dispozițiile Codului muncii, le completează pe acestea.

Alte instanțe, dimpotrivă, au considerat că acordarea de daune morale este admisibilă numai în măsura în care în cuprinsul contractului colectiv de muncă sau al contractului individual de muncă au fost incluse clauze exprese în acest sens. Aceste din urmă instanțe au interpretat și aplicat corect dispozițiile legii. În adevăr, în cuprinsul cap. III din titlul XI al Codului muncii este reglementată răspunderea patrimonială a angajatorului și a salariaților,

stabilindu-se atât principiile care o generează, cât și modalitățile concrete de recuperare a daunelor.În acest cadru de reglementare, prin art. 269 alin. (1) din Codul muncii s-a prevăzut că "angajatorul este obligat, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, să îl despăgubească pe salariat în situația în care acesta a suferit un prejudiciu material din culpa angajatorului în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în legătură cu serviciul".Corelativ, prin art. 270 alin. (1) din același cod, în care este reglementată răspunderea materială a salariaților, s-a prevăzut că "salariații răspund patrimonial, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale produse angajatorului din vina și în legătură cu munca lor".

Așadar, în dispozițiile celor două texte de lege menționate rezultă voința neechivocă a legiuitorului ca răspunderea patrimonială a angajatorului și a salariaților să nu poată fi stabilită decât pentru pagube materiale, iar nu și în cazul daunelor morale.Este adevărat că prin art. 295 alin. (1) din Codul muncii se prevede că "dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții cuprinse în legislația muncii și, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă prevăzute de prezentul cod, cu dispozițiile legislației civile".Dar, pentru a fi întregite dispozițiile specifice din Codul muncii cu cele ale Codului civil este necesar, așa cum rezultă din textul menționat, ca situația particulară să nu fie reglementată printr-o prevedere a Codului muncii și să nu existe nicio incompatibilitate determinată de natura raporturilor de muncă atât timp cât acestea sunt întemeiate pe contractul colectiv sau individual de muncă.

Or, aceste două condiții nu pot fi considerate îndeplinite, pentru a se justifica aplicarea prevederilor art. 269 alin. (1) din Codul muncii în corelare cu dispozițiile art. 998 și 999 din Codul civil ca temei juridic al reparării prejudiciului moral în cadrul raporturilor juridice de muncă, câtă vreme răspunderea patrimonială reciprocă a părților dintr-un asemenea raport nu poate izvorî decât din contractul de muncă, bazându-se pe principiile răspunderii contractuale.

Atât timp cât natura juridică a răspunderii patrimoniale, reglementată de Codul muncii, este o varietate a răspunderii civile contractuale, cu anumite particularități imprimate de caracterul raporturilor de muncă, între care și aceea stabilită derogatoriu, prin art. 269 alin. (1) și art. 270 alin. (1) potrivit căreia are ca obiect numai repararea pagubelor materiale, este evident că în temeiul unei astfel de răspunderi nu pot fi acordate și daune morale, acestea putând fi pretinse, în condițiile art. 998 și 999 din Codul civil, numai în cadrul răspunderii civile delictuale.

Or, în raport cu regula proprie dreptului comun în materia răspunderii contractuale, potrivit căreia daunele morale pentru prejudiciul nepatrimonial suferit nu pot fi stabilite, în cadrul unei asemenea răspunderi, decât cu titlu de excepție, înseamnă că acordarea lor nu este posibilă decât în cazul când

există o dispoziție legală care le prevede sau atunci când s-a stipulat expres în contractul încheiat.

Așa fiind, se impune să se considere că, în temeiul răspunderii patrimoniale a angajatorului, astfel cum este reglementată în art. 269 alin. (1) din Codul muncii, pot fi acordate daune morale salariaților numai în ipoteza în care legea le prevede ori au fost inserate în contractul colectiv de muncă sau în contractul individual de muncă anumite clauze referitoare la răspunderea angajatorului și pentru asemenea daune.

În consecință, în temeiul dispozițiilor [art. 25 lit. a\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, precum și ale art. 329 din Codul de procedură civilă, urmează a se admite recursul în interesul legii și a se decide în sensul că, în cadrul litigiilor de muncă privind atragerea răspunderii patrimoniale a angajatorilor potrivit art. 269 alin. (1) din Codul muncii, daunele morale pot fi acordate salariaților numai în cazul în care legea, contractul colectiv de muncă sau contractul individual de muncă cuprinde clauze exprese în acest sens.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În cadrul litigiilor de muncă privind atragerea răspunderii patrimoniale a angajatorilor, potrivit art. 269 alin. (1) din Codul muncii, daunele morale pot fi acordate salariaților numai în cazul în care legea, contractul colectiv de muncă sau contractul individual de muncă cuprinde clauze exprese în acest sens. Obligatorie, potrivit art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă. Pronunțată în ședință publică, astăzi, 7 mai 2007. PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, prof. univ. dr. NICOLAE POPA Prim-magistrat-asistent, Victoria Maftei